

JINDŘIŠKA BÁRTOVÁ (BRNO)

TEORIE A DĚJINY HUDBY NA JAMU V PRVNÍCH LETECH JEJÍ EXISTENCE

Janáčkova akademie múzických umění byla zřízena zákonem č. 168/1947 Sb. ze dne 12. 9. 1947 jako druhá česká (v tehdejších souvislostech i československá) vysoká umělecká škola. Při úvahách, jaké okolnosti napomohly jejímu vzniku, nelze opomenout někdejší usilování Leoše Janáčka o založení hudební akademie v Brně, tato skutečnost však sama o sobě nemohla mít v situaci po 2. světové válce rozhodující význam. Bylo třeba dalších, aktuálně působících argumentů. Mnohé z nich je nepochybně třeba spojovat s osobností Ludvíka Kundery, který se zabýval už od dvacátých let konkrétními úvahami o reorganizaci hudebního školství a který měl ze svých početných funkcí dostatečně vlivné známosti. Byl to Kundera, kdo vytvořil a podal hned v červnu 1945 na ministerstvo školství a osvěty návrh na novou organizaci hudební výchovy, jehož součástí bylo zřízení vysokých hudebních škol v Praze, Brně a Bratislavě. Vlivů v souvislosti s novou vysokou školou se střetávalo určitě více a šlo přitom o záležitosti především politické, o čemž svědčí skutečnost, že prvním děkanem nově ustavené JAMU byl 1. října 1947 jmenován bývalý ředitel brněnské konzervatoře Jan Kunc, jehož však okamžitě po únoru vystřídal právě Ludvík Kundera, od 1. 3. 1948 jako děkan a od 1. října 1948 jako rektor. V čele Janáčkovy akademie múzických umění Kundera setrval do 21. listopadu 1961. S jeho působením je tedy třeba spojovat nejen vznik, ale i počáteční budování nového vysokoškolského ústavu, jemuž je věnována tato studie.

Kundera sledoval ideu vzdělanosti pedagogů i studentů. Sám byl všestranně vzdělaný (čeština a němčina na Univerzitě Karlově, státní zkoušky ze hry na klavír a ze zpěvu ve Vídni, ve hře na klavír byl i účastníkem interpretačního kurzu Alfreda Cortota, v hudební vědě žák Nejedlého a Helferta aj.) a byl si vědom toho, že nová vysoká škola – aby zdůvodnila svoji existenci oproti dřívějším mistrovským kurzům – musí vykazovat výsledky nejen v praktické, ale též teoretické oblasti. Snažil se tedy soustavně budovat pedagogický sbor složený z předních odborníků. Pro dějiny hudby získal hned v akademickém roce 1947/1948 Graciana Černušáka, který však po únoru 1948 už dále na JAMU nepůsobil. Pro hudební folkloristiku získal Kundera dalšího vynikajícího odborníka: v letech

1948–1951 ji vyučoval Josef Černík, žák Janáčkův. Podle údajů v Československém hudebním slovníku osob a institucí vyučoval na JAMU též Josef Burjanek, který však brzy odešel do Československého rozhlasu. Také estetice byla věnována náležitá pozornost: přednášel ji Jaromír John (vlastním jménem Bohumil Markalous), profesor Palackého univerzity v Olomouci, po jeho odchodu (zemřel v roce 1952) pak mladý, vysoce nadějný Ivan Vojtěch jako kmenový vyučující pražské AMU, pověřený výukou na JAMU. Prozatím chyběla teorie skladby, nahrazovaná pragmatickými lekcemi kompozice Jaroslava Kvapila.

Do této situace vstoupil v roce 1953 Jiří Vysloužil. Tehdy devěťadvacetiletý absolvent brněnské univerzity byl už znám v oblasti folkloristiky jako vědecký pracovník Kabinetu pro etnografii a folkloristiku Československé akademie věd a měl též blízko k soudobé kompoziční praxi jako tajemník Svazu československých skladatelů. Ke konkurzu na JAMU se přihlásil po ukončení vojenské prezenční služby, kterou od února do října 1953 vykonával v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého, kde získal cenné zkušenosti pořádáním kurzů dějin hudby, estetiky i nauky o lidové písni; pro úplnost dodejme, že v letech 1952–1954 působil jako externí pedagog dějin hudby na konzervatoři v Kroměříži. To vše mohl zúročit při výuce na JAMU.

Zpočátku stál před problémem, jakým způsobem inovovat přednášky z dějin hudby, které převzal po významném předchůdci Gracianu Černušákovvi. Jiří Vysloužil začal všeobecnými dějinami hudby, ale brzy vycítil, že jde o pouhé opakování látky, kterou mnozí studenti již absolvovali u Černušáka působícího na konzervatoři. Přechod na hudbu dvacátého století byl v této situaci naprosto přirozený. Podnětů, které působily na takto nově utvářenou orientaci, bylo více. Patřil k nim jistě i zájem studentů o tuto problematiku (vedle dirigentů Zdeňka Mácala a Rostislava Hališky a sbormistrů Petra Skoumala, Josefa Pančika a Lubomíra Mátle byli tehdy Vysloužilovými posluchači skladatelé oné generace, která jako první realizovala přiblížení se západní avantgardě: na absolventském koncertu Jiřího Barty, Leoše Faltuse a Bohuslava Řehoře zazněly v červnu 1962 skladby vesměs dodekafonicky koncipované!). Dalším podnětem byla soukromá návštěva festivalu Bély Bartóka 1956 v Budapešti, kde se Jiří Vysloužil setkal mj. s György Ligetím, a to pouhý den před vypuknutím maďarské revoluce. Právě diskuse s Ligetím o Bartókovi, ale i Janáčkovvi a dalších osobnostech dvacátého století, stejně jako seznámení se s tvorbou Lutoslawského na tomto festivalu byly určujícím impulsem pro hledání nové Vysloužilovy badatelské identity. Start proběhl ve znamení dvou knih západoněmeckých autorů: K. H. Wörnera *Die Musik in der Entscheidung* (1956) a K. H. Stuckenschmidta *Neue Musik. Zwischen den beiden Weltkriegen* (1951). V době naprosté izolace, kdy současná západní produkce byla u nás zcela neznámá, měly tyto práce zásadní význam pro získání náležitého přehledu a pro pochopení logiky hudebního vývoje dvacátého století. O dva roky později byl Jiří Vysloužil jako spolupracovník Hudebních rozhledů vyslán na festival Wiener Festwochen. Ve Vídni jej fascinoval nejen program festivalu (shlédl například Bergova *Vojčka*), ale především nabídka titulů Universal Edition, z nichž si některé z nevelkých prostředků, jimiž disponoval, zakoupil

a začal studovat. Soustředil se nejprve na problematiku u nás fakticky neznámé dvanáctitónové kompozice, a to na základě knihy Hannse Jelinka *Anleitung zur Zwölftonkomposition*. Po prostudování této problematiky se pak logicky soustředil na osobnost Arnolda Schönberga, na Albana Berga, Weberna, Stravinského a další. Některé z těchto studií publikoval v *Hudebních rozhledech*¹. Z tohoto základu pak postupně rostl objemný spis, v domácí muzikologické literatuře základní, vydaný v roce 1964 v Bratislavě pod titulem *Hudobníci 20. storočia*.

Nejpalčivějším problémem při poznávání nové západní tvorby byla nedostupnost zahraničních materiálů. A v této souvislosti vyvinul Jiří Vysloužil zcela mimořádnou a nezvyklou aktivitu, která si rozhodně zaslouží samostatnou pozornost. Vzhledem k tomu, že v té době také vykonával funkci vedoucího nově založené knihovny JAMU², přišel s originálním nápadem „výměny zboží“ (v korespondenci byla skutečně označována jako „Tauschgeschäft“!). Prostředníkem se stala vídeňská Universal Edition, resp. ti její pracovníci, s nimiž Jiří Vysloužil dojednal v době své návštěvy Wiener Festwochen výměnu notových materiálů Janáčka a u nás koupených ruských vydání Čajkovského za autory avantgardní hudby. Kuriózní výměna probíhala buď poštou, nebo za pomoci kurýrů, jejichž funkce se ujali dva členové vídeňského pěveckého sboru Lumír, který v Brně koncertoval v roce 1958, a dokonce i členové Janáčkova kvarteta! A aby byla absurdita všeho dovršena, výměna se v roce 1959 rozšířila i o anglického zájemce o notová vydání Čajkovského, což dokládá dopis Franze Willnauera Jiřímu Vysloužilovi ze dne 4. 2. 1959.³

Z dochovaných seznamů v korespondenci i v knihovně JAMU je zřejmé, v jakém rozsahu výměna probíhala: od Universal Edition knihovna získala téměř dvacet děl Bély Bartóka (od klavírních skladeb přes 44 dua pro dvoje housle, smyčcové kvartety č. 2, 4, 5 a 6 až po partitury prvních dvou klavírních koncertů, Hudby pro strunné nástroje, bicí a celestu a skladby *Cantata profana*), Stravinského *Kočičí ukolébavky*, *Pribautki*, *Rag-Time* a *Le Renard*, Schönbergovy skladby *Verklärte Nacht* a *Pierrot Lunaire*, Bergova *Vojcka*, houslový koncert, klavírní sonátu a árii *Der Wein*, skladby Webernovy (*5 Sätze für Streichquartett* a *Streichquartett op. 28, Drei Volsktexte*), Szymanowského, Enescovy, Satieho, Eislera, Mosolova, Joliveta, Franka Martina a Françoise Oliviera, ale též Monte-

¹ VYSLOUŽIL, Jiří. *Nedokončená umělecká zpověď. Profil Arnolda Schönberga*, in: *Hudební rozhledy* XIV, 1961, str. 806–809, *Igor Stravinskij v hudbě 20. století*, in: *Hudební rozhledy* XV, 1962, str. 490–494. *K hudebnímu slohu Antona Weberna*, in: *Hudební rozhledy* XV, 1962, 938–943. *Hudební avantgarda 20. století*, in: *Hudební rozhledy* XVI, 1963, str. 660–662 a 708–741. Tato studie už vyšla s poznámkou *Z připravované knihy Hudobníci 20. storočia, ktorou vydá Štátne hudobné vydavateľstvo v Bratislavě*.

² Uvedl do ní jako její pracovníky nejprve Jiřího Matyse, později Františka Hrabala a teatrologa Zdeňka Srnu – oba poslední do funkcí označených jako *vědecký pracovník*.

³ Sehr verehrter, lieber Herr Doktor, es ist so weit. Ich kann Ihnen melden, dass wir einen Käufer für die Tschaikowsky-Gesamtausgabe in England gefunden haben. Er hat zwar nicht alle bei uns schon liegenden Exemplare gekauft, doch hat er sich verpflichtet, von nun an alle erscheinenden Bände zu erwerben. - Z dopisu Franze Willnauera Jiřímu Vysloužilovi, 4. 2. 1959 (archiv prof. Vysloužila).

verdiho, Janáčka (Sinfonietta) a Martinů (Fresky Piera della Francesca)! Knihovna obdržela rovněž některé svazky edice Die Reihe a gramofonové nahrávky elektronické hudby. Na svoji dobu naprosto mimořádná vybavenost knihovny JAMU, vlastníci knižní, notové a gramofonové tituly, jež nebyly v žádném jiném ústavu v tehdejší Československu (a v leckterém ohledu si tuto prioritu podržuje knihovna dodnes), je tedy výsledkem koncepčního uvažování Jiřího Vysloužila, který měl bezprecedentní nápad a odvahu jej realizovat.

Při svém směřování k současné hudební produkci našel Jiří Vysloužil na JAMU ideálního spolupracovníka: stejnými problémy se ve stejné době zabíral skladatel Ctirad Kohoutek. Oba pedagogové dokonce pracovali od roku 1957/1958 společně tím způsobem, že Kohoutek doplňoval Vysloužilovy přednášky svými navazujícími hudebními analýzami. Stejně jako u Vysloužila se pak stala výsledkem Kohoutkova snažení kniha, která vyšla ve Státním hudebním vydavatelství v roce 1962 pod názvem *Novodobé skladebné teorie západoevropské hudby*. Byla téměř okamžitě rozebrána, takže o tři roky později vyšlo v tomtéž vydavatelství její opravené a rozšířené vydání pod názvem *Novodobé skladebné směry v hudbě*.

Hudební teoretikové působící na JAMU tak vydali na přelomu 50. a 60. let významný signál o bohatém myšlenkovém potenciálu tohoto pracoviště. Fakticky teprve od této doby lze hovořit o konstituování plnoprávné hudební teorie na JAMU. Reprezentovali ji zejména noví pedagogové – skladatelé Jan Kapr, Miloslav Ištvan, Alois Piňos a už zmiňovaný Ctirad Kohoutek, ruku v ruce s teoretiky dalších disciplin, jako byli Věra Štřelcová-Wasserbauerová, přednášející od roku 1950 teorii opery a operního zpěvu, i sám rektor Ludvík Kundera se svojí teorií klavírní hry. Posílení významu hudební teorie bylo nesmírně důležité pro hájení vysokoškolské úrovně JAMU, což rektor Kundera – na rozdíl od některých praktických hudebníků – chápal a Jiří Vysloužil měl v tomto ohledu jeho plnou podporu. Využil jí maximálně: podnítil vznik nové katedry.

Na začátku tohoto procesu stálo jeho jmenování zástupcem vedoucího kabinetu teorie umění, které Jiří Vysloužil obdržel 21. února 1959. Už na podzim téhož roku na pracovní poradě kolegia rektora však Ludvík Kundera *sděluje, že vedoucí kabinetu teorie umění Dr. Jiří Vysloužil žádá, aby kabinet byl přímo podřízen rektorovi školy. Dále žádá, aby vedoucí kabinetu byl zván do schůzí umělecké rady. To by ovšem znamenalo, že by do umělecké rady musil být zván i Václav Zykmond jako vedoucí kabinetu marxismu-leninismu. Věc bude ještě řešena. Jisto je, že kabinet teorie umění má hodně úkolů a plní je dobře.*⁴

Mezi úkoly, jež kabinet teorie umění tehdy *dobře plnil*, patřila například propagace školy, vedení kroniky či organizace tzv. *střed*, spočívajících v rozdělení středěčního dopoledne mezi přesně určené aktivity (schůze, oslavy, přednášky hostů, nebo tzv. divadlo hudby s přesně stanoveným programem). Většina z těchto úkolů se přitom vztahovala přímo k Jiřímu Vysloužilovi. Byl na JAMU téměř u všeho, co bylo právě třeba: vytvářel dlouhodobou koncepci studia, konzultoval

⁴ Zápis z kolegia rektora JAMU ze dne 21. 10. 1959. Archiv JAMU

teoretické části habilitačních prací, byl členem umělecké rady, měl za úkol péči o absolventy hudebního studia,⁵ byl proděkanem hudební fakulty (od roku 1956 za těžce nemocného Antonína Balatku), po určitou dobu vedoucím katedry zpěvu a operní režie a dokonce i vedoucím Operního studia (v letech 1957–1959, nejprve jako zástup za Antonína Balatku, od září 1958 za svoji osobu – s úvazkem 10 hodin týdně). Jeho prioritní snahou však bylo vybudovat důstojné pracoviště pro hudební teorii. Také vzhledem k tomu, že rektor Kundera byl jeho názorům příznivě nakloněn, vyřešila se záležitost poměrně rychle a bezproblémově, jak o tom podává svědectví jeden z dalších zápisů jednání kolegia rektora: *Dnem 1. února 1960 přeměňuje se dosavadní kabinet teorie umění na katedru. Jejím vedoucím bude odb. as. Dr. Jiří Vysloužil, dosavadní vedoucí kabinetu. Od uvedeného dne bude mu přiznána příslušná odměna za vedení katedry.*⁶

Institucionalizace teorie umění v podobě samostatné katedry vytvořila důležitou bázi pro rozvoj jejích dalších činností, v prvé řadě pro činnost publikační. Svědectví o ní vydávaly konference a sborníky. První Sborník JAMU vyšel v roce 1959 a jeho náplní byly příspěvky, jež zazněly na první umělecko-pedagogické konferenci, uskutečněné ve dnech 16. až 18. února 1958. Konference byla pojata ve velkém stylu, jejími hosty byli zástupci českých vysokých i odborných škol a uměleckých svazů a byl na ní přítomen i ministr školství. Na konferenci vystoupili jak představitelé nastupující pedagogické generace JAMU (Miloslav Ištvan hovořil o současném stavu hudební tvorby a Ctirad Kohoutek o výchově mladého skladatele), tak představitelé generace střední: Antonín Balatka a Josef Veselka se ve svých příspěvcích věnovali výchově dirigentů a sbornistrů. Instrumentalisté si zvolili témata týkající se spíše repertoáru jednotlivých nástrojů či nástrojových skupin (František Suchý: Dechové nástroje jako nástroje komorní a koncertantní, František Hertl: Kontrabas jako nástroj komorní a koncertantní), oba teoretikové, Jiří Vysloužil a Ivan Vojtěch, se prezentovali obecnými tématy (Vysloužil: O realismu v hudební reprodukci, Vojtěch: Hudební teorie v instrumentální výchově). Nejrozsáhlejší byla tematika projednávaná pěvci (celkem osm referátů a další diskusní příspěvky): v jejich sekci se hovořilo jak o hlasové výchově, tak o hereckých problémech při vytváření postav, a to nejen z hlediska pěvectví operního, ale též – tehdy živě diskutovaného – operetního. Výchově herce se věnovali Antonín Kurš, Jiřina Ryšánková a Marie Mrázková a skladatel Alois Piňos s příspěvkem Podíl hudební výchovy v hereckém školení. V závěrečném bloku věnovaném umělecké výchově hovořil rektor JAMU Ludvík Kundera na téma K výchově hudebního pedagoga a celou konferenci uzavřel proslovem Aktuální problémy uměleckého školství.

Jak je z tohoto soupisu patrné, představila JAMU na konferenci to nejlepší, co mohla v dané době ukázat. Sborník příspěvků z konference pak měl tuto skutečnost fixovat. K jeho realizaci byli jmenováni dva vědečtí redaktoři, Karel Bun-

⁵ Podle zápisu z kolegia rektora 3. 10. 1959; současně byl tímto úkolem pověřen i Antonín Moravec.

⁶ Zápis z kolegia rektora JAMU ze dne 3. 2. 1960. Archiv JAMU

dálek pro část činoherní a marxisticko-leninskou, Jiří Vysloužil pro část hudební, a redakční rada, ve které usedli František Kudláček, Ludvík Kundera, Antonín Kurš, Věra Štřelcová-Wasserbauerová, Ivan Vojtěch a Václav Zykmond. Tajemníky redakce byli František Hrabal a Zdeněk Srna a náklad byl stanoven na 500 výtisků. Těž po stránce výtvarné bylo o sborník dobře postaráno: avantgardní design jeho obálky, jež pak podržely i další ročníky, navrhl člen redakční rady Václav Zykmond, čelný představitel českého malířského surrealismu.

Další Sborníky JAMU vycházely zprvu v pozoruhodně rychlých intervalech po sobě: druhý svazek hned v následujícím roce 1960 a třetí opět o rok později, 1961, nadto v imponantním rozsahu 207 stran. Teprve čtvrtý svazek Sborníku JAMU z roku 1963 byl poněkud skromnější. Vyšel v rozsahu 68 tištěných stran a jeho hlavním příspěvkem byla úvaha Lva Ginzburga Některé problémy estetiky hudební interpretace. Nelze vyloučit, že relativní skromnost tohoto ročníku byla důsledkem změny na postu vědeckého redaktora, jímž už nebyl po svém odchodu na filozofickou fakultu Jiří Vysloužil. Dodejme – ač to časově již do naší úvahy nespadá – že pátý svazek Sborníku Janáčkovy akademie múzických umění přinesl v roce 1965 některé změny (nová výtvarná podoba obálky Jiřího Hadlače, fotografická dokumentace, resumé ve třech jazycích po každém z příspěvků a stručná anotace činnosti autorů uveřejněných příspěvků), že řada Sborníků JAMU pak pokračovala v roce 1972 šestým svazkem věnovaným interpretaci staré hudby a její labutí písní se stal sedmý svazek z roku 1980, věnovaný 65. narozeninám tehdejšího rektora Josefa Burjanka.

Jak už název naznačuje, soustřeďovaly Sborníky JAMU větší studie. Současně se ale ukazovalo, že některá témata nelze pokrýt pouze studiemi, neboť si vyžadovala monografické zpracování, a proto bylo rozhodnuto vydávat též další řadu nazvanou Spisy JAMU. Iniciátorem tohoto počínu byl opět Jiří Vysloužil, který řadu otevřel monografií věnovanou Ludvíku Kunderovi (Profil umělce, pedagoga a vědce, Praha 1962). Práce byla psána v době končící éry Kunderova působení ve funkci rektora a Vysloužil v ní vycházel jak z dostupných pramenů a literatury, tak z vyprávění a vzpomínek Ludvíka Kundery samotného, takže dnes představuje tato práce autentické svědectví doby. – Stejně jako Sborník JAMU i Spisy JAMU řídila redakční rada složená z vedení školy a odborníků a vyšly v ní postupně spisy skladatelů, herců a interpretů, teatrologů i muzikologů. Po roce 1970 edice skončila.

Janáčkovy akademie múzických umění svými edičními řadami přispěla ke skutečnosti, že práce brněnských muzikologů, teatrologů a dalších odborníků byly prezentovány na vysoké profesionální úrovni, případně vstupovaly přímo do mezinárodních souvislostí. Jedním z úhelných kamenů tohoto dění byl rok 1958, kdy v souvislosti s festivalem Leoš Janáček a soudobá hudba byla v Brně uspořádána mezinárodní vědecká konference se 150 účastníky z Východu i Západu, tj. včetně USA, Jižní Afriky, Japonska apod. Hlavním garantem této vysoce reprezentativní akce byl prof. Jan Racek a příspěvky, jež zde zazněly, se dotýkaly nejen Janáčka, ale i moderních trendů první poloviny 20. století (referoval zde i Alois Hába a další). Aktivními účastníky z JAMU byli Jiří Vysloužil, který před-

nesl příspěvek na téma Janáčkova tvorba ve světle jeho hudebně folkloristické teorie, a jeho mladý kolega František Hrabal, který se zabýval hudební tektonikou Janáčkovy opery *Výlety páně Broučkovy*.

Obecně lze říci, že JAMU byla pracovištěm, které ve druhé polovině padesátých let umožnilo profilaci několika významných osobností. Zcela jistě mezi ně patřil Jiří Vysloužil, pro jehož vědecký rozvoj byla tato doba etapou usilovného hledání moderních badatelských metod a snahy o syntézu. Na jedné straně u něj stála nauka o lidové písni, která našla své vyústění ve vydání a zpracování Janáčkova odkazu v knize Leoš Janáček o lidové písni a lidové hudbě (Praha 1955) a ve třísvazkové monografii *Lidová hudba na Moravě a ve Slezsku* (1957), mající formu teoretického úvodu do studia lidové písně a obsáhlé, kriticky komentované antologie (rukopis je uložen v knihovně JAMU pod sign. A 423). Druhým pólem této činnosti byly dějiny hudby 20. století, které Vysloužil pojednával jednak s ohledem na světové osobnosti (již zmiňované studie v *Hudebních rozhledech* – syntézu pak tvoří *Hudobníci 20. století*), jednak s ohledem na domácí dění (monografie Ludvík Kundera se svým záběrem týká dějin hudebního života v Brně v první polovině 20. století).

Po odchodu Jiřího Vysloužila na katedru hudební vědy na brněnské filozofické fakultě v roce 1963 vedení JAMU usilovně řešilo problém, koho získat na jeho místo. Po konkurzu byl přijat PhDr. Jan Trojan. Vysloužilem založená katedra teorie umění fungovala dál a zastřešovala nejrůznější obory od historických a společenskovědních až po jazykové. Až na počátku devadesátých let pro ni navrhl nový název její tehdejší vedoucí prof. PhDr. Vladimír Hudec. Od té doby existuje jako Katedra hudebních a humanitních věd a zaštiťuje ony aktivity, které předtím spadaly pod její předchůdkyni.

MUSIC THEORY AND MUSIC HISTORY AT THE JANÁČEK ACADEMY OF MUSIC AND PERFORMING ARTS IN THE EARLY YEARS OF ITS EXISTENCE

The Janáček Academy of Music and Performing Arts (commonly known as JAMU) was established in 1947. Ludvík Kundera was its rector from 1948 to 1961. His goal was to form a faculty consisting of prominent experts. From 1953 to 1963 music history and folk music were taught by Jiří Vysloužil. In his teaching he paid particular attention to 20th century music. As contemporary Western music was entirely unknown in Czechoslovakia at that time, he had to deal with a lack of professional literature and sheet music. For this purpose he developed a peculiar method of exchange between Universal Edition Vienna and the newly established library of JAMU: the former received scores of compositions by Janáček and Russian editions of Tchaikovsky, the latter scores of the leading representatives of 20th century music. These activities resulted in Vysloužil's book, *Musicians of the 20th Century* (1964), an essential text of Czech professional literature. Vysloužil also insisted on the formation of the Department of Music Theory, established early in 1960, and was appointed its head. The Department became an important foundation for many activities, such as the publication of JAMU Collections (seven of them were published) and of a special series of JAMU Papers, beginning with Vysloužil's paper on Ludvík Kundera. At the same time Vysloužil produced his papers on folk music studies, in particular the edition and arrangement of Janáček's legacy in the book *Leoš Janáček on Folk Song and Folk Music* (1955) and the three-volume monograph *Folk Music in Moravia and Silesia* (1957, still in manuscript).